

LIBRIS

We know
books

TOMMASO MAIORELLI
CARLA MANEA

Atlasul TIMPULUI

Traducere din italiană de
GABRIELA DIMA

Postfață de
GIOVANNI CAPRARA

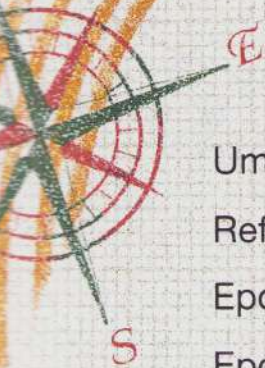
Editura ARC

Cuprins

Introducere	6
Axa timpului în timp	10
Măsurarea și datarea timpului	14
Meseriile timpului	16
Năsterea Universului	18
Epoca dinozaurilor	20
Preistoria	22
CIVILIZAȚIA	24
Civilizațiile mesopotamiene	30
Egiptul antic	32
Evreii și fenicienii	34
Imperiul Persan	36
Grecia antică	38
Roma antică	40
Celții și populațiile germanice	42
Imperiul Chinez și imperiile indiene	44
Imperiile din Americi	46
Imperiile islamului și Imperiul Otoman	48
Evul Mediu Timpuriu	50
Vikingii	52
Evul Mediu Târziu	54
Epoca explorărilor	56

Umanismul și Renașterea

Reforma și Contrareforma

Epoca revoluțiilor

Epoca națiunilor

Primul Război Mondial

Anii '20 și '30

Al Doilea Război Mondial

De la sfârșitul războiului până la căderea Zidului Berlinului

Din anii '90 până astăzi

58

60

62

64

66

68

70

72

74

TEME

Literatura

Sportul

Transporturile

Invențiile

Arhitectura

Pictura și sculptura

Muzica

Știința

Fotografia și cinematografia

Postfață de Giovanni Caprara

76

82

84

86

88

90

92

94

96

98

100

CIVILIZAȚIA

cca mileniul al IV-lea î.H.

Grupuri rătăcite de sate mici duc la formarea **primelor orașe** din istorie. Apar Uruk în Mesopotamia, Caral în Peru și apoi Teba în Egipt.

Apar primele forme de **scriere**: scrierea cuneiformă în Mesopotamia și hieroglifele în Egipt.

Marii **faraoni** războinici ai Regatului Nou resping „popoarele mării”, îi înfruntă pe hitiți, se extind în Libia, Palestina și Siria, făcând din Egipt un imperiu puternic. Evreii, **robiți** în Egipt și asupriți de faraon, sunt eliberați de profetul Moise.

cca 3300-3000 î.H.

Minoicii

Pe insula Creta din Marea Egee se dezvoltă civilizația minoică.

Micenienii

Aheii sau micenienii distrug orașul Troia.

cca 1550-1200 î.H.

cca 1250 î.H.

Babilonienii

Regele babilonian Hammurabi promulgă cea mai veche culegere de legi scrise.

cca 2800-1450 î.H.

cca 1800-1200 î.H.

Fenicienii

În Libanul de astăzi apare civilizația feniciană.

1792-1750 î.H.

336-323 î.H.

Alexandru cel Mare stăpânește Grecia, cucerește Imperiul Persan și întemeiază un imperiu care se întinde din Egipt până în Afganistanul de astăzi.

În Grecia apar primele **orașe-stat** și are loc prima Olimpiadă. În Peninsula Italică este fondat orașul **Roma**.

776 și 753 î.H.

Germanii

Venite din regiunile nordice, populațiile germanice organizate în triburi se stabilesc la est de Rin și la nord de Dunăre.

cca secolele VIII - VI î.H.

492-479 î.H.

Perșii invadează Grecia de două ori. Orașele-stat grecești, conduse de Sparta și Atena, îi înving pe mare și pe uscat.

În India își începe activitatea de învățător **Buddha**, în China trăiesc înțelepții **Confucius** și **Lao Zi**. Grecul **Pitagora** fondează în sudul Italiei una dintre cele mai importante școli filosofice din istorie.

sfârșitul secolului al VI-lea î.H.

Imperiul maritim al **Cartaginei**, urmaș al celui fenician, este înfrânt de romani.

264-146 î.H.

Civilizațiile mesopotamiene

Sumerieni, akadieni, babilonieni, hitiți, asirieni

Regiunea mărginită de Tigru și Eufrat se numește Mesopotamia, „țara dintre fluvii”. În urmă cu peste 5000 de ani, aici apar primele orașe, înfloresc civilizația sumeriană, care ne-a dăruit scrisul și roata, se naște și se prăbușește Imperiul Babilonian, răsturnat de furia asiriană, apar primele legi scrise ale umanității. Parcă, dintr-odată, dintr-o Preistorie cetoasă și fără chip, ni se arată o multitudine de fete, personaje, întâmplări și invenții. Aici oamenii lasă o amintire despre ei înșiși, despre realizările și faptele lor: este începutul Istoriei.

Inginerii hidraulici antici

Unele populații de agricultori din secetoasa Mesopotamie învățată să construiască canale de apă, diguri și terasamente: fac întreaga regiune fertilă și locuibilă. Ei atrag astfel populațiile din podișurile aride din jur.

cca 6000-5000 î.H.

Sumerienii, o populație misterioasă

Din nord, o populație misterioasă ajunge în ținuturile sudice ale Mesopotamiei. Sosirea lor transformă satele în care se stabilesc în așezări mai mari și mai organizate. Pentru a lucra mai bine lutul, inventează roata olarului. Roata este folosită ulterior pentru a construi mijloace de transport.

cca 5000-4500 î.H.

cca 4500-3500 î.H.

Primul oraș din Istorie

Satele sumeriene din Uruk se unesc într-un singur oraș mare, apărat de ziduri. Societatea se împarte în clase: preoți, războinici, agricultori. Apar temple mari, folosite nu numai pentru ceremonii religioase, ci și ca depozite – grânare în care sunt păstrate semintele, mărfurile și proviziile alimentare.

Bronzul și scrierea

Amestecând cuprul și cositorul, sumerienii învață cum să obțină bronzul. Pentru a înregistra, a clasifica și a ține evidența bunurilor păstrate în temple, apare scrierea cuneiformă, un sistem de semne imprimate pe tăblițe de lut. Înfloresc orașele-stat, fiecare condus de un rege.

cca 3300-3000 î.H.

cca 2100 î.H.

Turnurile piramidale

La Ur, Nipur și Uruk sunt construite primele zigurate. Este vorba despre temple impunătoare de piatră în trepte care, conform religiilor mesopotamiene, sunt un punct de întâlnire între Cer și Pământ.

cca 2000-1800 î.H.

Babilonienii

Provenind din deșerturile din vest, populația amorită cucerește teritoriile Mesopotamiei. Pe malurile Eufratului întemeiază Babilonul, cetatea de la care își iau numele.

cca 2335-2218 î.H.

Akadienii

Akadienii, o populație din Peninsula Arabică, se stabilesc în Mesopotamia și cuceresc orașele sumeriene. Conduși de regele războinic Sargon și apoi de nepotul lui, Naram-Sin, fondează un imperiu imens.

cca 1595-1160 î.H.

Stăpânii fierului

În jurul anului 2000 î.H., din stepele de la nord de Marea Neagră hitiții se stabilesc în Anatólia. Fierari experți în arme de fier și constructori de care de război trase de cai, ei jefuiesc Babilonul.

1792-1750 î.H.

Hammurabi

Regele babilonian Hammurabi își extinde puterea asupra întregii Mesopotamii. Promulgă cel mai vechi cod de legi scrise, 282 de articole valabile pentru toți supușii. Legenda spune că l-ar fi primit direct din mâinile lui Șamaș, zeul soarelui și al dreptății.

cca 1300-612 î.H.

Asirienii nemiloși

La nord de râul Tigru, asirienii încep să se extindă. Ei se folosesc de care rapide și arme din fier, precum săbiile, sulitele, arcurile și scuturile, construiesc mașinării de război cum ar fi berbecii și turnurile mobile. Trec Mesopotamia prin foc și sabie, creând un imperiu care se întinde din

Egipt până în Persia.

Asiria versus Babilon

Foarte urâți de supușii lor pentru că sunt violenți și nemiloși, asirienii se prăbușesc din cauza revoltelor interne: babilonienii și mezii se răzvrătesc, iar Babilonul recâștigă controlul asupra imperiului.

Supuși de Cirus cel Mare

Cirus cel Mare, regele Persiei, supune Imperiul Babilonian. El susține că a fost ales în acest scop de Marduk, zeul babilonian suprem.

612 î.H.

539 î.H.

BABILONIA

NIPPUR

URUK

UR

Egiptul antic

De la primii faraoni la Cleopatra

Reprezentati în profil sau din față, cu privirea fixă. În cărțile de istorie, egiptenii au același aspect solemn și misterios al piramidelor din mijlocul deșertului. Civilizația lor se dezvoltă urmând ciclul natural al Nilului, repetitiv și constant, care, cu inundațiile sale anuale, face pământul foarte fertil. Un regat pestrit, dar menținut unit timp de peste 3000 de ani de autoritatea faraonilor, reprezentanții zeilor pe Pământ.

cca 5000-3000 î.H.

Egiptul preistoric

În satele de pe Valea Nilului, comunitățile de agricultori învăț să profite de apele râului. Egiptenii susțin că țara a fost unificată de războinici mitici. Cei mai cunoscuți sunt Narmer și Regele-Scorpion, numit astfel pentru că numele lui este scris cu o hieroglifă în formă de scorpion.

cca 3300-3000 î.H.

Hieroglifele

Egiptenii au inventat hieroglifele, desene mici cu care se pot indica idei, cuvinte întregi, sunete. Sunt gravate pe piatră sau pictate pe coli obținute din papyrus. Alături de cuneiforme, reprezintă prima formă de scriere din istorie.

Un nume grecesc

Vechii egipteni își numeau țara Kemet, „Pământul Negru”, de la culoarea câmpiilor după inundația lor de către Nil. În schimb, partea aridă a regiunii se numea Deșert, „Pământul Roșu”.

cca 2650-2180 î.H.

Djoser, Regatul Vechi și piramidele

Djoser este faraonul cu care începe Regatul Vechi. El stabilește capitala la Memfis și îi cere arhitectului Imhotep să-i proiecteze un mormânt monumental de piatră. Este prima piramidă în trepte, unde se crede că faraonul, mumificat, continuă să trăiască după moarte. După el, piramidele devin din ce în ce mai mari, ca cea a lui Keops de la Gizeh. Sfinxul este și el din această perioadă.

2150-2000 î.H.

O epocă întunecată

Regatul Vechi se prăbușește, probabil din cauza rivalităților dintre dinastii și a unei lungi perioade de secetă. Credința în zeul-faraon se prăbușește și ea. Sunt construite foarte puține monumente.

Zeii egipteni

Egiptenii credeau în mulți zei, fiecare cu rolul său. Iată câțiva: Ra era Soarele, Ptah – creatorul cosmosului, Isis – zeița fertilității, Osiris – stăpânul țărâmului morților, al cărui paznic era zeul cu cap de șacal, Anubis. Horus, cu cap de șoim, era legat de figura faraonului, și el un zeu coborât pe Pământ. Mai erau Apis, cu cap de taur și protector al Memfisului, și Thoth, zeul-ibis al înțelepciunii și al scrisului. Taweret, zeița-hipopotam, veghea asupra femeilor când nașteau.

cca 2000-1650 î.H.

Mentuhotep al II-lea și Regatul Mijlociu

Regatul Mijlociu începe când faraonul Mentuhotep al II-lea reunește Egiptul, cu capitala la Teba. Este o epocă de mare producție culturală, picturală și literară.

cca 1650-1550 î.H.

Invazii

Populații străine invadează brusc și violent Egiptul. Este vorba de kușiți, care vin dinspre sud, dar, mai ales, de hiksosi, printii asiatici experți în folosirea celor de război și a cailor.

cca 1550-1425 î.H.

Faraonii războinici ai Regatului Nou

Ahmose I alungă invadatorii. Regatul Nou începe având ca protagoniști mari suverani războinici. Noii faraoni nu mai sunt înmormântați în piramide, ci în Valea Regilor. Egiptul respinge „popoarele mării”, îi provoacă pe hitiți, se extinde în Libia, Palestina și Siria, devenind un imperiu puternic.

1352-1336 î.H.

Soarele lui Akhenaton

Faraonul Amenofis al IV-lea închide templele zeilor și impune cultul unei singure divinități: Aton, zeul Soare. Își schimbă numele în Akhenaton și mută capitala de la Teba la Amarna.

1336-1327 î.H.

Tânărul Tutankhamon

Probabil, fiul lui Akhenaton și al reginei Nefertiti, urcă pe tron foarte tânăr. Odată cu el se revine la vechea religie. Moare la doar 18 ani. Mormântul lui este foarte bogat: este singurul mormânt al unui faraon care a ajuns intact până la noi.

1279-1213 î.H.

Ramses cel Mare

Ramses al II-lea guvernează timp de aproximativ 70 de ani și are un număr incredibil de copii, aproape o sută. Îvinge hitiții în celebra bătălie de la Kadesh. Construieste temple maiestuoase, precum cel de la Abu Simbel.

1075-332 î.H.

Decăderea Egiptului

Egiptul cade pradă populațiilor străine, mai întâi asirienilor și apoi persilor. Este cucerit, în cele din urmă, în 332 î.H. de Alexandru cel Mare, regele Macedoniei. De la el își ia numele noua capitală a Egiptului: Alexandria.

323-30 î.H.

Cleopatra

La moartea lui Alexandru cel Mare, Egiptul este încredințat unui guvernator macedonean, Ptolemeu. Dinastia sa domnește timp de aproape trei secole. Ultima regină este Cleopatra, învinsă de viitorul împărat al Romei, Octavian: Egiptul devine astfel provincie romană.

Evreii și fenicienii

Liban, Israel, Palestina, Siria și Iordania. În regiunea numită în vechime „Canaan”, iar astăzi, „Orientul Mijlociu”, găsim două popoare sortite să lase o urmă de neșters în Istorie. Evreii, primii din Antichitate care cred cu strictețe într-o divinitate unică, și fenicienii, negustori îndrăzneți, cărora le datorăm un nou sistem de scriere: primul alfabet.

Avraam: strămoșii evreilor

Se cunosc puține lucruri despre vechii evrei, majoritatea din ce se spune în Biblie, textul sacru al religiei iudaice. Acolo se povestește că un bărbat din Ur, Avram, călăuzit de glasul lui Dumnezeu, Iahve, pleacă spre Canaan pentru a căuta o patrie pentru el și copiii lui. Pentru istorici, această poveste ar „conține” istoria primilor evrei: un popor de păstori împărțit în triburi care, probabil în căutare de apă și pășuni, migrează din orașele Mesopotamiei spre Palestina.

Moise: evreii și Egiptul

Urmașii lui Avraam se stabilesc în Egipt, unde sunt înrobiți. Asupriți de faraon, sunt eliberați de profetul Moise și, după o lungă călătorie, ajung în Palestina. Pentru istorici, relatarea biblică se confirmă parțial: în vremuri de secetă, locuitorii Palestinei obișnuiesc să meargă în Egipt, unde sunt exploatați ca muncitori. Egiptul invadează apoi Palestina. Evreii reușesc să devină independenți, probabil datorită unui conducător care își unește poporul sub o singură lege și un singur Dumnezeu.

cca 1700-1500 î.H.

cca 1500-1200 î.H.

cca 1800-1200 î.H.

Primele mărturii feniciene

Civilizația feniciană apare în Libanul de astăzi. Protejată de munți, se dezvoltă o societate bazată pe orașe-stat precum Tir și Sidon, puternice în comerț și navigație. Fenicienii produceau purpura, un colorant roșu-violet obținut din moluște și foarte scump. Lor le aparține primul alfabet din istorie, o invenție care, datorită călătoriilor lor, se răspândește în Grecia, Palestina și Italia.

Lemnul de cedru

În mileniul al II-lea î.H. munții Feniciei erau acoperiți de păduri de cedri de Liban, copaci care puteau ajunge și la 40 de metri înălțime și care au permis îmbogățirea fenicienilor. Robust și masiv, lemnul de cedru era considerat în Antichitate drept cel mai bun pentru construirea de nave. Din păcate, astăzi în Liban au mai rămas foarte puțini cedri.

Saul, David și Solomon: cucerirea Palestinei

Triburile evreiești ocupă orașul Ierihon. Conduși de lideri curajoși, numiți „judecători”, ei cuceresc Palestina. Se formează două regate: cel al lui Iuda și cel al lui Israel. Unificate de regele Saul și apoi întărite de regele David, ajung la puterea maximă cu regele Solomon. Acesta din urmă a cerut arhitecților fenicieni să construiască impunătorul templu din capitala Ierusalim.

cca 1200-930 î.H.

Profeții: sfârșitul libertății

La moartea lui Solomon, regatele lui Iuda și Israel se separă. Asirienii cuceresc Israelul în 724 î.H., Iuda rezistă. Din această perioadă datează predicile profeților. În cele din urmă, Palestina este invadată de babilonieni: în 587 î.H. regele Nabucodonosor al II-lea asediază Ierusalimul și îi distruge templul.

cca 930-539 î.H.

Evreii rătăcitori

Palestina suferă diverse dominații: persană, macedoneană și romană. În anul 70 d.H., viitorul împărat roman Titus distruge templul din Ierusalim, care fusese reconstruit, și îi alungă pe evrei din oraș. Evreii se împrăstie și devin un „popor rătăcitor”, fără stat.

539 î.H - 70 d.H.

cca 1200-675 î.H.

Negustorii, pirații și stăpânii mării

Sosirea „popoarelor mării” pune în dificultate multe dintre civilizațiile antice. Fenicienii devin mai puternici, își dezvoltă comerțul și practică adesea piraateria. În toată Mediterana, din Africa până în Spania, apar colonii care servesc drept baze de plecare pentru activitățile lor. Una dintre acestea este orașul Cartagina, fondat pe coasta Tunisiei în anul 814 î.H.

675-332 î.H.

Sfârșitul Feniciei

Orașele din Fenicia își pierd puterea, sunt cucerite mai întâi de asirieni, apoi de babilonieni, persi și greci, iar în final – de macedonienii lui Alexandru cel Mare. Moștenirea feniciană este păstrată de Cartagina, care fondează un adevărat imperiu maritim în Marea Mediterană.

